

**HATTULAN MYLLYKYLÄN TUNTURILAMMEN
PESIMÄLINNUSTOSELVITYS 2017**



Tunturilammen pesimälinnustoraportti 8.9.2017

Tekijät: Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry.

Ari Lehtinen

Kansikuva: Ruokokerttunen (Petri Hirva)

JOHDANTO

Renkajärven suojeluyhdistys ry tilasi Kanta-Hämeen lintutieteelliseltä yhdistykseltä toukokuussa 2017 Hattulan Myllykylän Tunturilammen pesimälinnustoselvityksen. Selvitys tilattiin, jotta sitä voidaan käyttää myöhemmin mahdollisten toimenpiteiden suunnittelussa ja kohdentamisessa.

Kanta-Hämeen lintutieteellisen yhdistyksen puolesta maastoinventoinneista sekä raportoinnista vastasi Ari Lehtinen.

PESIMÄLINNUSTOLASKENNAT JA MENETELMÄT

Tunturilammen pesimälinnustokartoitus suoritettiin kolmella erillisellä koko kohteen kattaneella kiertolaskennalla. Laskennoissa kohde kierrettiin maitse jalkaisin mahdollisimman lähellä rantaviivaa, ja laskentaan otettiin mukaan myös itse lammen rantametsien lajeja 50-80 metrin leveältä rantavyöhykkeeltä. Laskennat suoritettiin 18.5., 14.6. ja 22.6. Kaksi viimeistä laskentaa ajoitettiin siten, että pystyttiin inventoimaan myös ns. yöaktiivisia lajeja.

Laskentojen lisäksi tarkastettiin myös valtakunnalliseen Tiira-järjestelmään mahdolliset muiden Tunturilammelta tekemät ja tallentamat havainnot.

KEVÄÄN JA ALKUKESÄN 2017 SÄÄSTÄ

Huhti-, touko- ja kesäkuu olivat selvästi keskimääräisiä kylmempiä. Varsinkin yölämpötilat alkoivat nousta plusasteiden puolelle vasta toukokuun lopulla. Myös sateisia päiviä oli paljon, hellepäiviä ei yhtään. Tämä aiheutti sen, että monien lintulajien pesinnät ja muninnan aloitus tapahtui n. 2 viikkoa normaalia myöhemmin ja monien vesi- ja lokkilintujen pesintöjen epäonnistumisen syynä saattoi olla liian kylmät säät. Myös monien varpuslintujen poikueet jäivät pieniksi koska sopivaa hyönteisravintoa oli vähän tarjolla kesäkuun alussa, jolloin on kriittinen hetki poikueiden ruokinnassa. Kylmä toukokuu aiheutti myös sen, että sammakoiden kutu alkoi 2 viikkoa normaalista myöhemmin ja myös kohteen sammakolajistoa pystyttiin inventoinnissa havainnoimaan.

LASKENTOJEN TULOKSET TODETUN PESIMÄLINNUSTON OSALTA

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuoden 2017 laskentojen tulokset pesimälajiston osalta sekä valmiiksi havaintojen pohjalta tehty parimääräarvio. Kaikkein yleisimpien varpuslintujen osalta pesivien parien määrästä on annettu parimääräarvio, jonka väliin pesivän kannan suuruus laskenta-alueella asettuu. Taulukon otsakkeen "Status" alla on mainittu, kuuluuko laji Euroopan Unionin lintudirektiivin liitteen I lajeihin (Dir) ja mikä on lajin Suomen lajien uhanalaisuusarvioinnissa 2015 esitetty uhanalaisuusluokka (NT/VU/EN/CR). Uhanalaisuusluokat on selvitetty erikseen tämän raportin lopussa (liite 2).

Alkuperäiset havainnot laskennoittain käyvät ilmi liitteenä (liite 1) olevasta Exel-taulukosta.

<u>LAJI</u>	<u>STATUS</u>	<u>PARIMÄÄRÄ</u>	<u>MUUTA</u>
Laulujoutsen	Dir	1	Pesä Onkilammen puolella
Tavi		2	5 + 5 pull
Sinisorsa		3-4	9 + 3 pull
Telkkä		2	6 + 3 pull
Teeri	Dir	1	n+8 pull 22.6.
Nuolihaukka		1	reviiri
Luhtakana		1	k p Ä
Kurki	Dir	1	
Taivaanvuohi	VU	1	k p Ä
Metsäviklo		1-2	1-2 k p Ä rev
Sepelkyyhky		2-3	
Käki		1	
Harmaapäätikka	Dir	1	4 juv lennossa 22.6.
Käpytikka		1	heikko pesintävuosi
Metsäkirvinen		2	
Västäräkki		1	2 ad + 3 juv 22.6.
Peukaloinen		1	
Rautiainen		1	
Punarinta		3-4	
Mustarastas		2	
Räkättirastas		2	4ad + 6 juv 22.6. (2 poikuetta)
Laulurastas		4	
Punakylkirastas		1	
Ruokokerttunen		6-10	
Rytikerttunen		1	
Tiltalti		1-2	
Pajulintu		3-5	
Harmaasieppo		1	

Pikkusieppo	Dir	1	k p Ä rev 14.6. ja 22.6.
Kirjosieppo		1	
Töyhtötiainen	VU	1	5 juv, lentopoikue
Kuusitiainen		1	
Sinitiainen		1	
Talitiainen		1	
Varis		1	2 ad + 3 juv 14.6.
Korppi		1	
Peippo		4-6	
Punatulkku	VU	1	k+n pysrev
Pohjansirkku	NT	1	k p Ä 14.6.
Pajusirkku	VU	3	

KOMMENTTEJA ERÄISTÄ PESIMÄLAJEISTA

Laulujoutsen pesi hyvin lähellä Tunttilampea mutta kuitenkin Onkilammen puolella pienessä saarekkeessa.

Teeripoikue löytyi kohteen länsipuolen suolta läheltä vesirajaa. Kylmän kesäkuun johdosta kanalintupoikueet olivat vähissä tänä vuonna, joten tämä 9 poikasen poikue oli iloinen yllätys.

Luhtakana kuuluu Eteläsuomen vähälukuisiin rantakanoihin. Yksi koiraslintu äänteli harvakseltaan keskellä Tunturilampea järviruokokasvuston kätköissä 22.6.

Taivaanvuohi on myös yksi harvinaistuvista kosteikkolinnuista mutta ei kuulu vielä uhanalaiseihin lajeihin. Koirasyksilön soidinlennossa linnun uloimmat pyrstösulat pitävät lajityypillistä mäkättävää ääntä.

Harmaapäätikka pesi jossain Tunturilammen eteläpuolella lasku-uoman varressa. Lentokykyinen poikue lammen eteläpäässä kerjäten vielä naaraalta ruokaa 22.6. eli varsin myöhäinen pesintä.

Ruokokerttunen oli hieman yllättäen yksi Tunturilammen yleisimmistä lajeista, vaikka kohteen järviruokokasvustot eivät ole kovin laajoja.

Pikkusiepolla oli reviiri kohteen koilliskulman korpikuusikossa, joka sijaitsi mökkitien molemmilla puolin.

Pohjansirkku on valtakunnallisesti uhanalainen laji ja Kanta-Hämeen pesimälajistosta jo lähes hävinnyt. Inventoinnin harvinaisin laji löytyi Tunturilammen koilliskulman mäntyvaltaiselta rämeeltä läheltä kuusivaltaista korpikuviota. Koiras lauloi reviirillä innokkaasti. Pesintää ei saatu varmistettua, mutta pesintäreviiri sopivalla biotoopilla kuitenkin varmistui.

Pajusirkku, vaikka onkin lukumääräisesti vielä varsin runsas laji, luokiteltiin viimeisimmässä uhanalaisuustarkasteluissa kuitenkin vaarantuneeksi lajiksi kokonaiskannan nopean vähenemisen vuoksi. Kohteella havaittiin 3 laulavaa koirasta.

KOHITEELLA HAVAITUT SAMMAKOT

Kohteella havaittiin kutevana 18.5. TAVALLINEN SAMMAKKO (*Rana temporaria*). Useita kymmeniä yksilöitä lähinnä järven pohjoispään pienellä avovesialueella.

Luontodirektiivin lajeihin kuuluvaa VIITASAMMAKKOAA (*Rana arvalis*) ei kohteella havaittu, joten kunnostussuunnittelussa sitä ei erikseen tarvitse huomioida.

KÄYTETTYJEN LYHENTEIDEN SELITYKSET

Liikkuminen:	p = paikallinen, m = muuttava
Linnun ikä:	1kv = samana vuonna syntynyt, 2kv = edellisenä vuonna syntynyt
Linnun puku:	pull = untuvapoikanen, juv = nuori, 1. täydellinen puku, ad = vanha
Linnun sukupuoli:	k = koiras, n = naaras, 1/1 = koiras-/naaraspukuinen
Ääntely:	Ä = laulua tai reviiiriääntelyä, ä = muuta ääntelyä, esim. varoittelua
Muita:	var = varoittleva yksilö, rev = reviiiri; pysrev = pysyvä reviiiri

KIRJALLISUUS JA VIITTEET

Koskimies P. 1994: Linnuston seuranta ympäristöhallinnon hankkeissa. Ohjeet alueelliseen seurantaan. -Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja – sarja B18

Gustafsson E., Suoranta A. : Pesivien vesi- ja rantalintujen laskentaohjeet; UKULI 1/2006/Turun lintutieteellinen yhdistys ry.

Tiainen J. Mikkola-Roos M., Below A., Jukarainen A., Lehikoinen A., Lehtiniemi T., Pessa J., Rajasärkkä A., Rintala J., Sirkiä P., Valkama J. 2016: Suomen lajien uhanalaisuus 2015 – Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus

LIITTEET

- Liite 1 Alkuperäiset havainnot Exel-taulukossa
- Liite 2 Suomen lintujen uhanalaisuusluokitus